2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:
№ БД -5510200-3.30.
2021 йил "04" 06

Соғликни сақлаш вазирлиги
121 - сонли буйруғи
2021 йил "04" 06

ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР, БОЛАЛАР ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАРИ

МОДУЛИ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	500000	Соғликни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000	Соғликни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510200	Педиатрия иши

ТОШКЕНТ

Тузувчилар:

И.А.Қосимов	ТошПТИ Эпидемиология, юқумли касалликлар кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор
Б.М.Таджиев	ТошПТИ, Болалар юқумли касалликлари кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, доцент
М.С. Шожалилова	ТошПТИ Эпидемиология, юқумли касалликлар кафедраси доценти, тиббиёт фанлари доктори
Х.Н.Ибрагимова	ТошПТИ, Болалар юқумли касалликлари кафедраси доценти, тиббиёт фанлари номзоди
Г.М. Шарапова	ТошПТИ, Эпидемиология, юқумли касалликлар кафедраси ассистенти

Тақризчилар:

Э.О.Шомансурова	ТошПТИ Амбулатория тиббиёт кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор
Х.Б. Магзумов	ТТА, Юқумли ва болалар юқумли касалликлар кафедраси доценти, тиббиёт фанлари номзоди

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури ТошПТИ Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил " 27 " январьдаги " __8 _ " – сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасаларароо Мувофиқлаштириш кенгашининг 2021 йил " 13 " апреле даги " 3 " – сонли баённома билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил " 4 " июн даги " 121 " – сонли буйруғининг 1 – иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

1. Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Юкумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари модули ўқув режанинг клиник модуллари блокига тааллуқли бўлиб, 4-5-6 курсларда ўқитилади бакалавр педиатрда юқумли касалликлар ва болалар юқумли касалликлари бўйича тиббий билимлар асосини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. Юқумли касалликлар ва болалар юқумли касалликлари модул дастури талабаларнинг илмий дунё қараши,эгаллаши лозим бўлган назарий билимлар, амалий кўникмаларни шакллантиришга услубий ёндошишга хизмат қилади. Модул Ўзбекистон Республикаси олий тиббий таълим давлат стандартлари ва Педиатрия иши бакалавриат таълим йўналиши малака талабларига асосланган ҳолда тузилган. Модулни ўқитиш учун физиология, кимё, патологик физиология, анатомия, гистология, биокимё, микробиология, вирусология ва иммунология, фармакология, педиатрия модуллари замин ҳисобланади. У бошқа модуллар билан биргаликда болалар юқумли касалликлари тўғрисида яхлит маълумотга эга бўлишни, шу билан бирга талабада клиник фикрлаш қобилиятини ривожланишини таъминлайди.

Мазкур модул дастури мавзулари тиббиёт олий таълим муассасалари бакалавриат босқичи клиник модулларининг дастур мавзулари билан узвий боғлиқ ҳолда яратилди.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1. Модулнинг мақсади – болалар ва катталарда кенг тарқалган юқумли касалликларнинг касалликларнинг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патоморфологияси, клиникаси, клиник таснифи, оғирлик кўрсатқичлари, ўзига хос кечиш хусусиятларини, юқумли касалликлар ва болалар юқумли касалликларнинг клиник таянч ташхисот белгиларини, синдромларини аниқлаб, дастлабки ташхисини қўя оладиган, бемор ахволининг оғирлигига қараб, касалхонага ёткизиш кўрсатмаларини белгилай оладиган, амбулатор ёки уй шароитида замонавий даволаш, лаборатор ва бошқа асбобий текшириш режасини туза оладиган, шошилинч холатларда беморга бирламчи шошилинч ёрдамни бера оладиган, диспансеризациясини ўтказа оладиган, махсус профилактика ва эпидемияга қарши курашиш усулларини пухта эгаллаган умумий амалиёт шифокор педиатрларини тайёрлашдан иборат.

2.2.Модульнинг вазифаси:

- талабаларга юқумли касалликлар ва болалар юқумли касалликларнинг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, таснифи, дастлабки ва якуний ташхисни қўйишда асосий бўлган клиник ва лаборатор мезонларни аниқлаб асослашни, болалар ва катталарда юқумли касалликларининг кечиш хусусиятларини, улардаги асоратларни, касалликларнинг оғир ва асоратланган

шаклларида асосий ва қўшимча ташхисот усуллари, касалликларнинг синдромларига асосланган холда ташхисотини ўргатиш, замонавий асосий ва қўшимча лаборатор текшириш усуллари билан таништириш, кечиктириб бўлмайдиган холатларда беморларга тез тиббий ёрдам кўрсатиш, даволаш режаларини тузиш, беморларни уй ва шифохона шароитида комплекс даволаш асосларини, беморларни шифохонага ётқизиш ва шифохонадан чиқариш кўрсатмаларини ўргатиш.

2.3. Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:

4 курс якунида
Талаба:
- юқумли касалликларнинг келиб чиқиш сабаби, юқиш йўллари, юқиш омилларини, юқумлилик жараёни ва унинг босқичларини, эпидемиологик жараённинг босқичлари;
-асосий патогенез даврлари, аъзо ва тизимлардаги патоморфологик ўзгаришлар;
-юқумли касалликларнинг клиник белгилари, таснифи, ёшга нисбатан кечиш жихатлари;
-асосий ва ёрдамчи лаборатор текшириш усуллари; беморни даволаш усуллари ***хақида тасаввурга эга бўлиши*;**
- беморнинг шикоятлари, эпид. анамнез далиллари ва клиник белгиларига асосланиб дастлабки ташҳисни қўйиш; ташҳисни тасдиқлаш учун лаборатор текшириш режасини тузиш; лаборатор текшириш натижаларини тахлил қилиш; клиник ташҳисни қўйиш; беморни даволаш режасини тузиш
- бактериологик, серологик ва биохимик текширишлар учун бемордан материал йиғиш (гемокультура, копрокультура, уринокультура, биликультура, қусуқ моддалари ва ошқозон ювиндисини) ҳақида ***билиши ва улардан фойдалана олиши;***
- касалликнинг асосий клиник ва лаборатор ташҳисий тамойилларини аниқлаш кўникмаларини эгаллашни;
- дастлабки ва клиник ташҳисни шакллантириш ва асослаш кўникмаларини эгаллашни;
- текшириш режасини тузиш ва лаборатор текшириш (клиник, серологик, бактериологик, биохимик ва бошқ) натижаларини баҳолашни,
- даволаш чорасини режасини ишлаб чиқишни;
- бирламчи шифокор ёрдамини кўрсата олиш қўникмаларига эга бўлиши керак.

5 курс якунида

Талаба:

- болалар юқумли касалликларининг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патоморфологияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва лаборатор текшириш принциплари,болалар юқумли касалликларини барвақт аниқлашда ва профилактикасида умумий амалиёт шифокор педиатрининг фаолияти ***ҳақида тасаввурга эга бўлиши***;

- беморнинг шикоятларини, касаллик ва бемор хаёти тарихини, эпид. анамнезини методик жихатдан тўғри ва тўлиқ йиғиш, беморнинг аъзолари бўйича пальпация, перкуссия, аускультация қилиш, юқумли касалликларнинг таянч - ташхисот белгиларини, дастлабки ташхис қўйиш, ўхшаш касалликларни санаб ўтиш, лаборатор - асбобий текшириш усулларини билган холда клиник ташхисни тўғри қўйиш, мутахассис консультацияси учун кўрсатмалар, беморни юқумли шифохонага етқазиш учун кўрсатмалар мезонларини аниқлаш, уйда стационар ташкил этиш, даволаш тактикасини тузиш, шошилинч холатларда беморга бирламчи шошилинч ёрдамни бера оладиган, ўргатувчи тестларни ва вазиятли масалаларни еча олиши, ўқув-тадқиқот ва талабалар илмий жамияти ишларида иштирок этишни ***билиши ва улардан фойдалана олиши;***

- юқумли беморларни қабул қилиш, анамнезини йиғиш, объектив кўрувдан ўтказиб ва касаллик белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш, СЭСга шошилинч хабарнома юбориш, бактериологик, вирусологик, серологик ва биохимик текшириш учун материал олиш, тозаловчи хўкналар ўтказиш техникаси, орал регидратация, инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқликни юбориш, сийдикда ўт пигментини аниқлаш, даволаш зардобларини Безредко усулида юбориш, лотин тилида рецептлар ёзиш, этика ва деонтология асосларига риоя қилиш ***қўникмаларига эга*** **бўлиши керак.**

6-курс якунида

Талаба:

- болалар юқумли касалликларнинг эрта таянч-ташхисот белгиларини, қиёсий ташхисоти, оғирлик меъзонлари, ёшга нисбатан кечиш хусусиятлари, уларнинг асоратларининг таянч-ташхисот белгилари, оғир ва асоратланган шаклларнинг давоси, юқумли касалликлар шифохонасидан беморларни чиқариш мезонлари, болалар юқумли касалликлари реконвалесцентларининг диспансеризациясива реабилитациясини ўтқазиш ***тасаввурга эга бўлиши*****;**

- беморнинг шикоятларини, касаллик ва бемор хаёти тарихини, эпид. анамнезини методик жихатдан тўғри ва тўлиқ йиғиш, беморнинг аъзолари бўйича пальпация, перкуссия, аускультация қилиш, юқумли касалликларнинг

эрта таянч - ташхисот белгиларини, асоратларини аниқлаб дастлабки ташхис қўйиш, ўхшаш касалликлар билан қиесий ташхисот ўтказиш, лаборатор - асбобий текшириш натижаларини тахлил қила олган холда клиник ташхисни тўғри қўйиш, мутахассис консультацияси учун кўрсатмалар, беморни юқумли шифохонага етқазиш учун кўрсатмалар мезонларини аниқлаш, уйда стационар ташкил этиш, даволаш тактикасини тузиш, шошилинч холатларда касалхонагача бўлган тез ёрдам кўрсатиш, реконвалесцентларни диспансеризацияси ва реабилитациясини ўтказиш, ўргатувчи тестларни ечиш, вазиятли масалаларни ечиш, ўқув-тадқиқот ва талабалар илмий жамияти ишларида иштирок этишни ***билиши ва улардан фойдалана олиши*;**

- юқумли беморларни қабул қилиш, анамнез йиғиш, кўрувдан ўтказиб ва касаллик белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш, СЭСга шошилинч хабарнома юбориш, бактериологик, вирусологик, серологик ва биохимик текшириш учун материал олиш, ошқозонни ювиш техникаси, тозаловчи хўкналар ўтказиш техникаси, орал регидратация, инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқлик миқдорини хисоблаб юбориш, сийдикда ўт пигментини аниқлаш, даволаш зардобларини Безредко усулида юбориш, лотин тилида рецептлар ёзиш, этика ва деонтология асосларига риоя қилиш ***қўникмаларига эга бўлиши керак.***

3. Асосий қисм

3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

4-курс:

1-мавзу: Кириш. Юқумли касалликларни ўрганишнинг асосий босқичлари. Юқумли касалликларнинг тарқалганлиги хақидаги қисқача тарихий маълумотлар. Юқумли касалликларни ўрганишидаги асосий босқичлар. Юқумли касалликлар кечувининг ёшига қараб ўзгариши. Юқумли касалликларнинг замонавий таснифи.

2-мавзу: Вирусли гепатитлар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

3-мавзу: Ботулизм. Овқат токсикоинфекциялари. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, ташхисоти, давоси ва профилактикаси.

4-мавзу: Коронавирусли инфекция. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

5-мавзу: Тиф-паратиф касалликлар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

6-мавзу: Бруцеллез. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

7-мавзу: Ўта хавфли юқумли касалликлар. Ўлат. Куйдирги. Вабо. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

8-мавзу: Арбовирусли юқумли касалликлар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенезси, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

9-мавзу: Безгак. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

5-курс:

1- мавзу: Ўткир респиратор вирусли инфекциялар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, ташхисоти, давоси, профилактикаси. (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).

2-мавзу: Қизамиқ ва қизилча. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси. (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).

3-мавзу: Дифтерия-бўғма. Юқумли мононуклеоз. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, ташхисоти, давоси ва иммунопрофилактикаси.

4-мавзу: Кўкйўтал ва паракўйўтал. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

5-мавзу: Менингококк инфекцияси. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси,таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

6-мавзу: Герпетик инфекция. Сувчечак. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

7-мавзу: Тиф-паратиф касалликларининг этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

8-мавзу: Салмонеллезлар. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенезси, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

9-мавзу: Шигеллезлар. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.
10-мавзу: Парентерал ва энтерал вирусли гепатитлар. Этиологияси, эпидемиолгияси, патогенези, патанатомияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва профилактикаси.

6-курс:

1- **мавзу:** Болаларда менингиал синдром билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти.
2- **мавзу:** Болаларда экзантема синдром билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти.
3- **мавзу:** Болаларда диарея синдром билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти ва давоси (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).
4- **мавзу:** Болаларда сариқлик синдроми билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти.
5- **мавзу:** Болаларда катарал синдром билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).
6- **мавзу:** Болаларда ангина ва лимфоаденопатия синдроми билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти.
7- **мавзу:** Болаларда ичак токсикози сувсизланиши билан кечиши билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти(ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).
8- **мавзу:** COVID - 19 инфекцияси, этиопатлгенези, клиникаси, таснифи, давоси, эпидемияга қарши чора тадбирлари. Болаларда диарея синдром билан кечувчи касалликларнинг эрта ташхисоти.
9- **мавзу:** Юқумли касалликларни ўтказган реконвалесцентларининг диспансеризацияси ва реабилитацияси.

3.2.Модулдаги амалий машғулотлар мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Модуль бўйича машғулотлар 50% назарий (маъруза ва амалий машғулот) ва 50% амалий қисм (ўқув клиник амалиёт)дан иборат бўлган ҳолда ўтказилади. Амалий машғулотнинг назарий ва амалий қисми ўзаро боғлиқ ҳолда ўтказилади.

3.2.1.Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

4-курс:

1-мавзу: Юқумли касаллик билан оғриган бемор кўриги. Юқумли стационар ишиниг тартиби ва уни ташкил этиш.

Вирусли гепатит А. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, касаллик клиник шакллари. Лаборатор-ташҳисий меъёрлари. Даволаш асослари.

2-мавзу: Вирусли гепатит В, С, Д. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, касаллик клиник шакллари. Лаборатор-ташҳисий меъёрлари. Даволаш асослари.

3-мавзу: ОИВ- инфекция, ОИТС (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида). Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, касаллик клиник шакллари. Лаборатор-ташҳисий меъёрлари. Даволаш асослари.

4-мавзу: Коронавирусли инфекция. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи клиникаси, касаллик клиник шакллари, даволаш.

5-мавзу: Дизентерия. Сальмонеллез. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи клиникаси, касаллик клиник шакллари. Лаборатор ташҳисотининг махсус усуллари (бактериологик, серологик). Даволаш тамойиллари(ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида).

6-мавзу: Ботулизм. Овқат токсикоинфекциялари. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, касаллик клиник шакллари. Лаборатор ташҳисоти. Даволаш асослари. Оралик назорат.

7**-мавзу:** Ич терлама ва паратифлар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, касаллик клиник шакллари. Даволаш тамойиллари.

8-мавзу: Бруцеллез. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси. Клиникаси. Таснифи, клиник шакллари, лаборатор ташҳисоти, даволаш.

9-мавзу: Ўлат. Куйдирги. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси лаборатор ташҳисоти, даволаш.

10-мавзу: Геморрагик иситмалар. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, лаборатор ташҳисоти, даволаш.

11-мавзу: Сарамас. Қоқшол. Қутуриш. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, лаборатор ташҳисоти, даволаш ва профилактикаси.

12-мавзу: Гельминтозлар: энтеробиоз, аскаридоз, гименолепидоз, тениоз, тениаринхоз, лямблиоз. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, лаборатор ташҳисоти, даволаш ва профилактикаси (ЖССТ/ЮНИСЕФ дастурлари асосида). Касаллик тарихини тахлили ва химояси**.**

5-курс:

1-мавзу: Паротит инфекцияси. Сувчечак. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси,

патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асосларии

2-мавзу: Кўкйўтал ва паракўкйўтал. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

3-мавзу: Грипп. ЎРВИ. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

4-мавзу: Менингококк инфекцияси. Таърифи, этиологияси, эпидемиоло-гияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

5-мавзу: Стрептококк инфекцияси. Скарлатина. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

6-мавзу: Бўғма. Юқумли мононуклеоз. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

7**-мавзу:** Қизамиқ, қизилча. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари. Иммунопрофилактикаси.

8-мавзу: Энтерал вирусли гепатитлар. Вирусли гепатит А, Е. Таърифи, этологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

9-мавзу: Парентерал вирусли гепатитлар. Вирусли гепатит В, С, Д. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

10-мавзу: Тиф ва паратиф касалликлари. Таърифи, этологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, кечиши, ташхисот ва даволаш асослари.

11-мавзу: Вабо этиологияси, эпидемиологияси, патогенези ва патанато-мияси, таснифи, клиникаси, кечиши, асоратлари, даволаш тамоиллари, профилактикаси, (225-буйруқ),болаларда кечиш хусусиятлари.

12-мавзу: Эшерихиозлар, вирусли диареялар. Таърифи, этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, клиник шакллари, ташхисот ва даволаш асослари.

6-курс:

1-мавзу: ОИТС. Клиникаси, классификацияси, ташхисоти, қиёсий ташхисоти, лаборатор диагностикаси ва даволаш тамоиллари. (ЖССТ тавсиялари бўйича;

336-сонли буйруғи; 225 – сонли буйруғи) Болаларда учрайдиган касалликларни интеграл холда кузатиш (БКИУОБ).

2-мавзу: Вирусли гепатитларнинг сариқ олди ва сариқлик даврида қиёсий ташхисоти (№580-сонли буйруқ).

3-мавзу: Туғма вирусли гепатитлар, эрта ёшли болаларда ВГларни кечиш хусусиятлари. ВГ ларнинг атипик шакллари, кечиши, ташхисоти.

4-мавзу: Вирусли гепатитларнинг оғир шакллари ва оғирлик даражаси мезонлари.

5-мавзу: Вирусли гепатитларнинг асоратлари ва оқибатлари, клиникаси,ташхиси шифокор чора-тадбирлари.

6-мавзу: Сурункали вирусли гепатитлар,клиник классификацияси, ташхисоти, қиёсий ташхиси, давоси

7-мавзу: Вирусли гепатитларнинг ташхисотида лаборатор текширув усулларининг аҳамияти ва натижаларнинг изоҳи.

8-мавзу: Вирусли гепатитлар билан касалланган беморларни касалликнинг оғирлик даражасидан келиб чиқиб даволаш (ЎзР ССВ нинг №225-буйруқлари). ВГ беморларини шифохонадан чиқариш мезонлари. Диспансеризацияси ва реабилитацияси

9-мавзу: ЎЮИК нинг таянч-ташхисот белгилари ва қиёсий ташхисоти (тиф ва паратифлар касалликлари, салмонеллезлар, (225-буйруқ)).

10-мавзу: ЎЮИК нинг таянч-ташхисот белгилари ва қиёсий ташхисоти (шигеллезлар ва эшерихиозлар (225-буйруқ)

11-мавзу: Вабонинг оғир ва атипик шакллари, қиёсий ташхисоти, асоратлари, профилактикаси, №25-буйруқ), болаларда кечиш хусусиятлари.

12-мавзу: ЎЮИК нинг оғир шакллари, диарея турлари, чўзилган диарея. Сувсизланишнинг оғирлик даражаси бўйича ЖССТ нинг таснифи (№225-буйруқ), клиникаси, кечиши, лаборатор текшириш натижаларининг тахлили.

13-мавзу: ЎЮИК беморларини ЖССТ нинг тавсиялари бўйича даволаш ва беморларини шифохонадан чиқариш мезонлари, диспансеризацияси ва реабилитацияси. Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ) (№225-буйруқ).

14-мавзу: Ҳаво-томчи инфекцияларининг таянч-ташхисот белгилари, ангина белгилар билан кечувчи касалликлар. (бўғма, юқумли мононуклеоз) Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ).

15-мавзу: Ҳаво-томчи инфекцияларининг таянч-ташхисот белгилари, катарал ва респиратор белгилар билан кечувчи касалликлар. (ЎРВИ, COVID - 19 инфекциялари, кўкйўтал ва паракўкйутал, менингококк назофарингити, оғирлик кўрсаткичлари, асоратлари ва оқибатлари, давоси. Сохта крупни чин

крупдан фарқи. Иммунопрофилавтикаси. Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ).

16-мавзу: Хаво – томчи инфекцияларининг қиёсий ташхисоти, экзантема белгилари билан кечувчи касалликлар, оғирлик кўрсаткичлари, асоратлари ва оқибатлари, давоси. Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ).

17-мавзу: Хаво – томчи инфекцияларининг қиёсий ташхисоти. Менингиал синдроми билан кечувчи касалликларнинг қиёсий ташхисоти, оғирлик кўрсаткичлари, асоратлари ва оқибатлари, давоси. Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ).

18-мавзу: ҲТИ беморларини даволаш ва шифохонадан чиқариш мезонлари, диспансеризацияси ва реабилитацияси. Болалар касалликларини интеграл усулда олиб бориш (БКИУОБ). (225-буйруқ).

3.2.2. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Модул бўйича машғулотлар 50% назарий (маъруза ва амалий машғулот) ва 50% амалий қисм (ўқув клиник амалиёт)дан иборат бўлган ҳолда ўтказилади. Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

1. Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
2. Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;
3. Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
4. Талабани назарий-методиқ жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.2.3. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйхати:

1. Юқумли касалликлар билан касалланган бемор болаларни қабул қилиш
2. Анамнезини йиғиш;
3. Объектив кўрувдан ўтказиб ва касалликка хос белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш;
4. ДСЭНМга шошилинч хабарнома юбориш;

5. Бактериологик текшириш (бўғма, менингококк инфекциясида) бурун ва ҳалқумдан суртма олиш;
6. Кўкйўталда “йўтал пластинкалари” усули билан бактериологик текшириш учун материал олиш;
7. Вирусологик, серологик ва биохимик текшириш учун материал олиш;
8. Тозаловчи хўкналар ўтказиш техникаси;
9. Ошқозонни ювиш техникасини эгаллаш;
10. Орал регидратация ўтказиш;
11. Инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқликни миқдорини аниқлаб юбориш;
12. Сийдикда ўт пигментини аниқлаш;
13. Даволаш зардобларини Безредко усулида юбориш;
14. Безгак касаллигида гемопаразитни аниқлаш мақсадида йўғон томчи ва суртма тайёрлаш;
15. Энтеробиоз касаллигида гижжа тухумларини аниқлаш учун перианал соҳадан суртма тайёрлаш;
16.Ҳайвонлар тишлаганда жароҳатларни тозалаш;
17. Юқумли касалликлар билан оғриган бемор болаларга парҳез ва режимини белгилаш;
18. Юқумли касалликларни ўтказган реконвалесцентларни диспансер назоратга ўтказиш;
19. ЎРВИ билан оғриган бемор болада асоратлар кузатилганда ўз вақтида шошилинч биринчи ёрдам кўрсатиш;
20. COVID - 19 енгил шаклида беморларни баённома асосида уйда даволаш;
21. Касаллик ўчоғида профилактик чора-тадбирларни ишлаб чиқиш;
22. Лотин тилида рецептлар ёзиш;
23. Этика ва деонтология асосларига риоя қилиш ***кўникмаларига эга бўлиши керак.***

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

УК[1] 1. Абстракт фикрлаш, анализ, синтез қобилиятлари, замонавий тиббиёт билимларни ўзлаштириш қобилиятига эга бўлиш;

УК 2. Касбий фаолияти соҳасида фойдаланиладиган ахборотни йиғиш, сақлаш ва қайта ишлаш учун компьютер усулларини эгаллаш;

УК 3. Юқумли касалликлар билан оғриган болаларга амалий вазиятларда (оғир холатларда тез шошилинч ёрдам бериш) касбий билимлардан фойдаланиш қобилияти;

УК 4. Юқумли касалликлар ва болалар юқумли касалликлари бўйича касбий фаолиятни мохиятини тушуниш ва ривожлантириш қобилияти;

УКК[2] 1. Беморларга тиббий ва тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатишнинг самарадорлигини баҳолашга тайёргарлик;
УКК 2. Бемор болаларни малакали парвариш қилиш ва уларнинг шахсий эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда маълумотлардан фойдаланишга тайёргарлик;
УКК 3. Касбий функцияларни бажариш билан боғлиқ вазифаларни белгилаш;
УКК 4. Тиббий хужжатларни юритишга тайёрлик;
УКК 5. Беморларга бирламчи тиббий ёрдам кўрсатишни ташкил етиш ва дастлабки тиббий ёрдам кўрсатишни таъминлашга тайёрлик.

Модул давомида клиник ўқув амалиётни ўқув режаси асосида ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Талабаларнинг “Юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари” модули буйича клиник амалиёти таълим жараёнининг 50% ташкил килади ва кафедра ўқув ҳоналари хамда даволаш профилактика муассасаларининг, бўлимларида саломатлик марказларида ўтказилади. Амалий кўникмаларга ўргатиш жараёнлари тўлиқ режалаштирилган ва у қуйидагиларни ўз ичига олади:
1. Кириш қисми – машғулотнинг мақсади ва вазифалари аниқланади, ўрганилаётган кўникмадан фойдаланишнинг мотивацион асоси, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади. Агар техник воситаларни қўллаш талаб этилса (шпатель, Петри косачаси озуқа мухити билан ва ш.ў.), унда уларнинг таъсир механизми, қўллаш техникаси таништирилади.
2. Кўникмани намойиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш – бунда кўникмани босқичларга тўғри тақсимлашга алоҳида эътибор қаратилади. Тескари алоқани олгунга қадар, яъни ўрганаётган шахс мустақил олиб бориши, лекин педагог назорати остида бажара олганда, кўникмани бажаришнинг барча босқичларини умумлаштириш, ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиш ва фақат кўникмага эга бўлгандан сўнг беморда қўллагунча, ҳар бир босқични тахлили намойиш қилинади ва ишлаб чиқилади.
3. Хулоса – ўрганаётган шахс билан ушбу кўникманинг аҳамиятини муҳокама қилиш ва уни турли вазиятларда қўллаш. Сўров асосида бирламчи бўғиннинг мақсади ва вазифаларига эришилганлигига ишонч ҳосил қилиш. Ўқитиш жараёнида юзага келган муаммоларни аниқлаш ва ҳал қилиш.

Талабаларга бажарилаётган амаллар алгоритми мавжуд бўлиши лозим. Ўқитувчи назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғрилайди.

[1]УК- умумий компетенция
[2]УКК – умумий касбий компетенция

Талаба ўзининг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишга ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашга тайёр бўлишлари лозим.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлик даражасини баҳолайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади.

4. Мустақил таьлим ва мустақил ишлар ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

4.1. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати*:*

4 курс:

1.Вирусли гепатитлар ”С” ва “Д” этиологияси, эпидемиологияси, клиникаси, лаборатор текшириш усуллари ва даволаш тактикаси.
2.Безгак
3.Арбовирусли инфекциялар.
4.Бруцеллезнинг клиник таснифи, лаборатор текшириш усуллари ва даволаш тактикаси.
5.Вирусли гепатитларнинг лаборатор ташҳисоти, хусусий профилактикаси.
6.Вирусли диареялар
7.ОИВ-инфекция.
8.Сувсизланиш турлари ва даражалари. Инвазив ва секретор диареялар.
9.Ботулизм
10.Вабо
11.Эшерихиозлар.
12.Гельминтозлар
13.Қутуриш.
14.Ўлат.
15.Куйдирги.
16.ЎИИ лаборатор текшириш усуллари ва уларнинг тахлили.

5-6 курс:

1. Безгак
2. Оқсим.
3. Ўлат.
4. Вирусли энцефалитлар

5. Риккетсиозлар.
6. Геморрагик иситмалар
7. Куйдирги.
8. Гипертермик синдром.
9. Ботулизм.
10. Қутириш.
11. Қоқшол.
12. Энтеровирус инфекциялари.
13. TORCH инфекцияси.
14. Оқсим.
15. COVID - 19 инфекцияси.
16. Ичак биоценози.

4.2. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидагилардан фойдаланади:

1. Рефератлар тайёрлайди ва химоя қилади;
2. Презентациялар тайёрлайди;
3. Органайзерлар тузади;
4. Докладлар тайёрлайди;
5. Муаммога йўналтирилган вазиятли масалалар ечади.

4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Юқумли касалликлари, болалар юқумли касалликлари бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқарида ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

1. Оилавий поликлиникада, шифохона бўлимларида санитар оқартув ишларини олиб бориш, сухбат ва маърузаларни ўтказиш;
2. Айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
3. Кроссвордлар тузиш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.;
4. Клиник базаларда навбатчи шифокор билан биргаликда -қўшимча тунги навбатчилик туриш ва унинг назоратида - амалий кўникмаларни сон ва сифат жиҳатдан бажариш, навбатчилик дафтарларида акс эттириш;
5. Компьютер дастурларида ишлаш;
6. Клиник ва муаммога йўналтирилган ва далилларга асосланган вазиятли муаммоларни, ишларни ва бошқаларни ҳал қилиш бўйича ишлаш.

Юқумли касалликлари, болалар юқумли касалликлари модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари:

Юқумли касалликлари, болалар юқумли касалликлари модули бўйича назорат турлари ва баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

1 - жорий назорат (ЖН);
2 - оралиқ назорат (ОН);
3 - якуний назорат (ЯН).

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

Жорий назоратда талабанинг модулни мавзулари бўйича билим ва амалий кўникма даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Юқумли касалликлари, болалар юқумли касалликлари модули бўйича ЖН оғзаки, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалаларни ўрганиш ва уй вазифаларни текшириш ва каби шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулот материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив услубларида қатнашишнинг фаоллик даражаси ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл. Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган холда назарий ва амалий босқичларда амалга оширилади.

Юқумли касалликлари модулга ажратилган 3 кредитни, болалар юқумли касалликлари модулга ажратилган 8 кредитни талаба ЖН давомида йиғади. Жорий назоратда саралаш (ўтиш) баллидан кам балл тўплаган ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий назорат учун якуний назоратгача бўлган муддат берилади.

Жорий назоратда талаба ажратилган кредитни тўлиқ тўплаши шарт, шундагина у ЯН киритилади.

Касаллиги сабабли дарсларга қатнашмаган ҳамда белгиланган муддатларда жорий назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани

фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида модул бўйича жорий назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади. Модулга ажратилган 11 кредитни талаба ЖН давомида йиғади

Модул бўйича талаба рейтинги қуйидагича аниқланади:

Балл	**ECTS баҳо**	**ECTS нинг таърифи**		**Баҳо**	**Таърифи**
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий		**аъло**

			ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият		
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни	4	яхши

			бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
71-80	C	"яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;		
60-70	D	"қониқарли" – суст натижа, қўпол камчиликлар	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши,	3	Қони қарли

		билан	саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
55-59	E	"ўрта" – минимал натижага тенг	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий)		

			вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.	2	Қони қарсиз
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

Юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари модули бўйича ОН 4-5 курс якунида бир марта ўтказилади. ОНга ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талаба киритилади. ОН тури кафедра мажлисининг қарори билан белгиланади. ОНда саралаш бали (55 балл) йиға олмаган талаба якуний назоратга қўйилмайди.

Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади.

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЖН, ОНга ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯН модул якунида синов шаклида ўтказилади. Бунда талабаларнинг компетенцияларни, амалий кўникмаларни эгаллаш даражаси ва назарий билимлари текширилади. ЖНга берилган кредитларни тўплаган талабага ЯНга иштирок этиш ҳуқуқи берилади. ЯНда саралаш балини (55 балл) йиға олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда кредитни тўлиқ йиғган бўлса ҳам).

Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли якуний назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида якуний назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет

деканига ариза билан мурожаат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари

5.1. Асосий адабиётлар:

1. Закирходжаев А.Х. Детские инфекционные болезни. Учебник.Т., 2008.
2. Зокирходжаев А.Х. Болалар юқумли касалликлари. Дарслик. Т., 2011.
3. Зокирходжаев А.Х. Руководство по инфекционным болезням для студентов мед.вузов. Т., 2010.
4. Учайкин В.Ф. Инфекционные болезни у детей. Учебник. М., 2015
5. Қосимов И.А. ва бошқ. “Синдромальная диагностика инфекционных болезней”. Учебное пособие. Тошкент, 2014
6. Қосимов И.А. ва бошқ. “Юқумли касалликларнинг синдромал ташхисоти” Ўқув қўлланма. Тошкент, 2019

5.2.Қўшимча адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизнинг мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигининг “O’zbekiston” нашриёт матбаа ижодий уйи, 2017 й.
2. Feigin and Cherry’s textbook of pediatric infectious diseases, 7th edition, 2014.
3. Даминов Т.А. Инфекционные болезни с детской инфекцией. 1, 2 часть 2010-2011.
4. Даминов Т.А., Туйчиев Л.Н., Таджиева Н.У. Инфекционные болезни в деятельности врача общей практики, Т., 2007
5. Шлоссберг Д., Шульман И.А. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. М., СПб.: Бионом: Невский диалект, 2000.
6. Богадельников И.В. Дифференциальный диагноз важнейших инфекционных болезней у детей. 2002.

7. Юқумли касалликлар бўйича тиббиёт олий ўқув юрти талабалари, магистрлар, педиатрлар ва юқумли касалликлар шифокорлари учун қўлланма. А.Х.Зокирхўжаев таҳрири остида. 1-қисм, 2003.
8. Юқумли касалликлар бўйича тиббиёт олий ўқув юрти талабалари, магистрлар, педиатрлар ва юқумли касалликлар шифокорлари учун қўлланма. А.Х.Зокирхўжаев таҳрири остида. 2-қисм, 2004.
9. Юқумли касалликлар бўйича тиббиёт олий ўқув юрти талабалари, магистрлар, педиатрлар ва юқумли касалликлар шифокорлари учун қўлланма. А.Х.Зокирхўжаев таҳрири остида. 3-қисм, 2004.
10. Юқумли касалликлар бўйича тиббиёт олий ўқув юрти талабалари, магистрлар, педиатрлар ва юқумли касалликлар шифокорлари учун қўлланма. А.Х.Зокирхўжаев таҳрири остида. 4-қисм, 2005.
9. Мейер Г.Г., Мусабаев Э.И. Учебное пособие по диарейным заболеваниям и вирусным гепатитам. Т., 2000 г.
10. Учайкин В.Ф. Руководство по инфекционным болезням у детей. М., 2001.
11. Тимченко В.Н., Леванович В.В., Михайлов И.Б. Диагностика, дифференциальная диагностика и лечение детских инфекций. СПб., 2005.

5.3. Интернет сайтлари:

1. www.fda.gov Администрация по продуктам и лекарствам США (FDA).
2. www.eacpt.org Европейское общество клинических фармакологов и фармакотерапевтов.
3. www.infectology.ru/. Инфекционные болезни и паразитология
4. www.speclit.med-lib.ru/inf/index Медицинская литература
5. www.infectious disease news.com Новости по инфекционным болезням
6. www.medicina.org.ua/dek Ресурс по лекарственным препаратам
7. www.rlsnet.ru Российская энциклопедия лекарств (РЛС)
8. www. ziyonet.uz

ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР, БОЛАЛАР ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАРИ МОДУЛИ СИЛЛАБУСИ

Модулнинг тўлиқ номи	**Юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари**		
Модул коди:	Кредит ҳажми: умумий - 11 кредит Шундан: ЖН – 11 кредит: 7-8 семестр – 3 кредит, 9-10 семестр – 3 кредит, 11-12 семестр – 5 кредит. ОН, ЯН- 0 кредит – (мажбурий):	Модул ўтилиш даври: 7-8, 9-10 ва 11-12 семестр	ECTS value: 10
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	4-5-6 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	4-курс-12 кун, 5-курс-12 кун, 6-курс 18 кун		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	396	
	Шунингдек:		
	маъруза	56	
	амалий машғулот,	70	
	клиник ўқув амалиёти	126	
	мустақил таълим	144	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Маърузачиларнинг Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти ва жойи			
Модулнинг мазмуни	Юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари модули бирламчи бўғинда фаолият кўрсатаётган оилавий шифокорларни тайёрлашда талабаларга болалар ва катталарда юқумли касалликлари бўйича касбий билим, кўникма ва малакаларни шакллантиради, талабани назарий маълумотидан амалий кўникмаларни бажаришга ўргатиб ва орттирилган кўникмаларни замонавий тиббий технологиялар орқали клиник амалиёт		

	билан уйғунлаштирган ҳолда қўллашга имкон яратади.
Пререквизитлар	Микробиология, эпидемиология, иммунология, вирусология, патанатомия, патфизиология, биохимия, педиатрия, неврология, фармакология фанлари хисобланади.
Постреквизитлар	Юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликлари модули бошқа клиник фанларнинг назарий ва амалий асосини ташкил қилиб, ўз ривожида аниқ йўналишдаги клиник фанлар учун замин бўлиб хизмат қилади.
Модулнинг мақсади	Болалар ва катталарда кенг тарқалган юқумли касалликларнинг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези ва патоморфологиясини, клиник белгилари ва касалликнинг таснифини, уларнинг эрта ва қиёсий ташхисоти асосларини биладиган, касалликларнинг оғирлик даражаси ва асоратларига қараб беморларни касалхонага ётқизиш кўрсатмаларини баҳолай оладиган, лаборатор ташхисотнинг асосий замонавий усулларини биладиган, шошилинч синдромли даволашни, диспансеризацияни ўтказа оладиган, махсус профилактика ва эпидемияга қарши курашиш усулларини пухта эгаллаган оилавий шифокор-педиатрни тайёрлашдан иборат.
Модулнинг вазифалари	Талабаларга юқумли касалликлар, болалар юқумли касалликларнинг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, таснифи, дастлабки ва якуний ташхисни қўйишда асосий бўлган клиник ва лаборатор мезонларни аниқлаб асослаш, болалар ва катталарда юқумли касалликларининг кечиш хусусиятларини, улардаги асоратларни, касалликларнинг оғир ва асоратланган шаклларида асосий ва қўшимча ташхисот усулларини, касалликларнинг синдромларига асосланган холда ташхисотини, замонавий ташхисотнинг асосий ва қўшимча лаборатор текшириш усуллари билан таништириш, кечиктириб бўлмайдиган холатларда беморларга тез тиббий ёрдам кўрсатиш, даволаш режаларини тузиш, беморларни уй ва шифохона шароитида комплекс даволаш асосларини, беморларни шифохонага ётқизиш ва шифохонадан чиқариш кўрсатмаларини ўргатиш.
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**4 курс якунида** **Талаба тасаввурга эга бўлиши керак**: - юқумли касалликларнинг келиб чиқиш сабаби, юқиш йўллари, юқиш омилларини, юқумлилик жараёни ва унинг босқичларини, эпидемиологик жараённинг босқичлари; -асосий патогенез даврлари, аъзо ва тизимлардаги патоморфологик ўзгаришлар; -юқумли касалликларнинг клиник белгилари, таснифи, ёшга нисбатан кечиш жихатлари; -асосий ва ёрдамчи лаборатор текшириш усуллари; беморни даволаш усуллари**;** **Талаба билиши шарт:** - беморнинг шикоятлари, эпид. анамнез далиллари ва клиник белгиларига асосланиб дастлабки ташҳисни қўйиш; ташҳисни

	тасдиқлаш учун лаборатор текшириш режасини тузиш; лаборатор текшириш натижаларини тахлил қилиш; клиник ташҳисни қўйиш; беморни даволаш режасини тузиш - бактериологик, серологик ва биохимик текширишлар учун бемордан материал йиғиш (гемокультура, копрокультура, уринокультура, биликультура, қусуқ моддалари ва ошқозон ювиндисини) **Талаба бажара олиши лозим:** - касалликнинг асосий клиник ва лаборатор ташҳисий тамойилларини аниқлаш кўникмаларини эгаллашни; - дастлабки ва клиник ташҳисни шакллантириш ва асослаш кўникмаларини эгаллашни; - текшириш режасини тузиш ва лаборатор текшириш (клиник, серологик, бактериологик, биохимик ва бошқ) натижаларини баҳолашни, - даволаш чорасини режасини ишлаб чиқишни; - бирламчи шифокор ёрдамини кўрсата олиш **5-курс якунида:** **Талаба тасаввурга эга бўлиши керак**: – болалар юқумли касалликлар модулининг хақида мақсад ва вазифалари, унинг оилавий шифокор фаолиятидаги аҳамиятини, касалликларнинг этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, патоморфологияси, клиникаси, таснифи, ташхисоти, даволаш ва лаборатор текшириш принциплари; **Талаба билиши шарт:** - фаннинг мақсади ва вазифаларини, унинг оилавий шифокор иш фаолиятидаги аҳамиятини; – беморнинг шикоятларини, касаллик ва бемор хаёти тарихи, эпид.анамнезини методик жихатдан тўғри ва тўлиқ йиғишни; - беморнинг аъзолари бўйича пальпация, перкуссия, аускультация қилишни; - юқумли касалликларнинг таянч - ташхисот белгиларини, дастлабки ташхис қўйиш, ўхшаш касалликларни санаб ўтишни; - лаборатор-асбобий текшириш усулларини билган холда клиник ташхисни тўғри қўйишни; - асоратсиз шаклларини, даволаш тактикасини тузишни; уйда стационар ташкил этишни, шошилинч холатларда беморга бирламчи ёрдамни бера олишни; - ўргатувчи тестларни ва вазиятли масалаларни еча олиши, ўқув-тадқиқот ва талабалар илмий жамияти ишларида иштирок этиш **Талаба бажара олиши лозим:** – юқумли беморларни қабул қилиш, шикоятларини аниқлаб, анамнезларини йиғиш, объектив кўрувдан ўтказиб ва касаллик белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш; -ДСЭНМга шошилинч хабарнома юбориш; -бактериологик, вирусологик, серологик ва биохимик текшириш учун

	материал олиш; -тозаловчи хўкналар ўтказиш техникаси; -орал регидратация учун керакли суюқликни хисоблаб беморга ичириш; -сийдикда ўт пигментини аниқлаш; -лотин тилида рецептлар ёзиш; - этика ва деонтология асосларига риоя қилиш. **6-курс якунида**: **Талаба тасаввурга эга бўлиши керак** – болалар юқумли касалликларни клиникаси таснифи, шакллари,қиёсий ташхисотини, оғирлик меъзонларини, ёшга нисбатан кечиш хусусиятларини, уларнинг асоратларини таянч-ташхисот белгиларини, оғир ва асоратланган шаклларнинг давосини, юқумли касалликлар шифохонасидан беморларни чиқариш мезонларини, болалар юқумли касалликларининг эрта аниқлаш, профилактика ва реабилитацияси хақида мақсад ва вазифаларини, болалар юқумли касалликлари реконвалесцентларининг диспансеризациясини ўтқазиш **Талаба билиши шарт:** - беморнинг аъзолари бўйича пальпация, перкуссия, аускультация қилиб, юқумли касалликларнинг эрта таянч - ташхисот белгиларини, асоратларини аниқлаб дастлабки ташхис қўйиш; -ўхшаш касалликлар билан қиесий ташхисот ўтказиш; -лаборатор - асбобий текшириш натижаларини тахлил қила олган холда клиник ва якуний ташхисни тўғри қўйиш; - мутахассис консультацияси учун кўрсатмалар, беморни юқумли шифохонага етқазиш учун кўрсатмалар мезонларини аниқлаш; - уйда стационар ташкил этиш, даволаш тактикасини тузиш; - шошилинч холатларда касалхонагача бўлган тез ёрдам кўрсатиш; -реконвалесцентларни диспансеризацияси ва реабилитациясини ўтказиш; -ўргатувчи тестларни ечиш, вазиятли масалаларни ечиш, ўқув-тадқиқот ва талабалар илмий жамияти ишларида иштирок этиш **Талаба бажара олиши лозим:** -юқумли касалликлар билан касалланган бемор болаларни қабул қилиш -шикоятлари,касаллик тарихи,анамнезини йиғиш; -объектив кўрувдан ўтказиб ва касалликка хос белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш; -бактериологик текшириш (бўғма, менингококк, кўкйўтал инфекциясида) бурун ва ҳалқумдан суртма олиш; -кўкйўталда “йўтал пластинкалари” усули билан бактериологик текшириш учун материал олиш ; -ошқозонни ювиш техникасини эгаллаш -орал регидратация, инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқликни юбориш; -инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқликни

	микдорини аниқлаб юбориш; -юқумли касалликлар билан оғриган бемор болаларга парҳез ва режимини белгилаш; -юқумли касалликларни ўтказган реконвалесцентларни диспансер назоратдан ўтказиш ; -даволаш зардобларини Безредко усулида юбориш; -ларингит бўлган бемор болага шошилинч ўз вақтида биринчи ёрдам кўрсатиш; -COVID – 19 енгил шаклида беморларни баённома асосида уйда даволаш; -касаллик ўчоғида профилактик чора-тадбирларни ишлаб чиқиш; -лотин тилида рецептлар ёзиш; -этика ва деонтология асосларига риоя қилиш.
Таълим бериш усуллари	Маъруза, амалий машғулотлар, клиник ўқув амалиёти
Таъминот	Видеофильмлар, мультимедияли ва ўқитувчи компьютер дастурлардан, ўқитиш методикасидаги янги технологиялардан, мавзулар бўйича назарий билимларни сўрашдан фойдаланилади; бакалаврларнинг мустақил иши, индивидуал ва гуруҳли презентациялар, уйга берилган вазифаларни тайёрлаш, рефератлар ёзиш, тестлар, вазиятли масалалар ва бошқалар.

Ўқитиш натижалари:

Модулни якунлаганда талаба билади:

1 - Юқумли ва болалар юқумли касалхонасини ишлаш тамойиллари;

2 - Касаллик тарихини тўлдириш қоидаларини;

3 – Болалар ва катталардан анамнез йиғишни ўзига хос ҳусусиятларини;

4 - Объектив текшириш қоидалари ва кетма кетлигини;

5 - Умумий қон, сийдик, аҳлат, бактериологик, серологик, иммунологик таҳлилларини интерпретация қилишни;

6 - Юқумли касалликларнинг таянч - ташхисот белгиларини;

7 - Дастлабки ташхис қўйиш;

8 - Ўхшаш касалликларни санаб ўтиш;

9 – Лаборатор - асбобий текшириш усулларини билган холда клиник ташхисни тўғри қўйиш, мутахассис консультацияси учун кўрсатмаларни аниқлаш;

10 - Беморни юқумли шифохонага етқазиш учун кўрсатмалар мезонларини аниқлаш;

11 - Уйда стационар ташкил этиш, даволаш тактикасини тузиш;

12 - Шошилинч холатларда беморга бирламчи шошилинч ёрдамни бера олади.

Модулни якунлаганда талаба бажара олади:

1. Юқумли касалликлар билан оғриган болаларни текширишнинг энг асосий клиник ва замонавий лаборатор -асбобий усулларининг принципларини;
2. Болалар ва катталарда юқумли касалликларнинг кечиш хусусиятларини, касалликка хос асосий белгиларни хосил булишининг асосий қонуниятларини тушунтиришни ва баҳолашни;
3. Юқумли касалликлар билан касалланган бемор болаларни қабул қилиш;
4. Объектив кўрувдан ўтказиб ва касалликка хос белгиларини аниқлаб, ҳужжатлар тўлдириш;
5. ДСЭНМга шошилинч хабарнома юбориш;
6. Бактериологик текшириш (бўғма, менингококк инфекциясида) бурун ва ҳалқумдан суртма олиш;
7. Кўкйўталда “йўтал пластинкалари” усули билан бактериологик текшириш учун материал олиш;
8. Сийдикда ўт пигментини аниқлаш;
9. Вирусологик серологик ва биохимик текшириш учун материал олиш;
10. Тозаловчи хўкналар ўтказиш техникаси;
11. Ошқозонни ювиш техникасини эгаллаш;
12. Орал регидратация ўтказиш;
13. Инфузион регидратация ва дезинтоксикация учун керакли суюқликни миқдорини аниқлаб юбориш;
14. Даволаш зардобларини Безредко усулида юбориш;
15. Юқумли касалликлар билан оғриган бемор болаларга парҳез ва режимини белгилаш;
16. ЎРВИ билан оғриган бемор болада асоратлар кузатилганда ўз вақтида шошилинч биринчи ёрдам кўрсатиш;
17. COVID – 19 нинг енгил шаклида беморларни баённома асосида уйда даволаш;
18. Касаллик ўчоғида профилактика чора-тадбирларни ишлаб чиқиш;
19. Юқумли касалликларни ўтказган реконвалесцентларни диспансер назоратга олиб реабилитация чора тадбирларини ўтказиш.